

Cyklostezka Odra-Nisa

**Pramen Nisy v Čechách - Zittau - Görlitz -
Bad Muskau v Sasku**

Obersdorfské jezero

Park bludných kamenů, Nochten

Ulice U Nisy, Görlitz

Ostritz

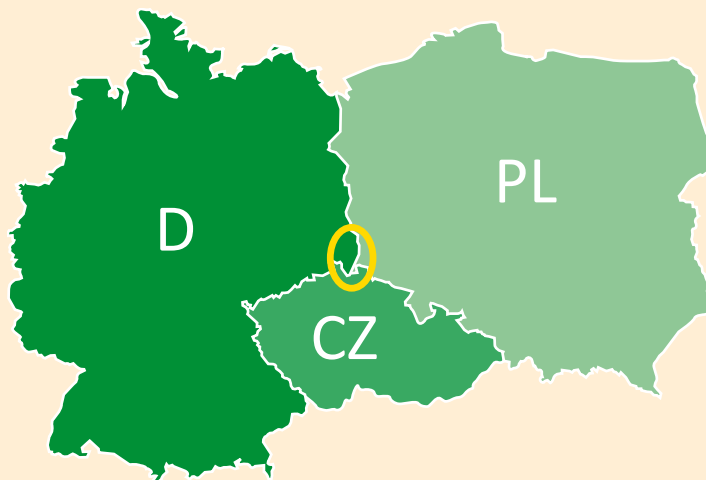

Mlýn umění, Ludwigsdorf

Most pro cyklisty, Rádlo

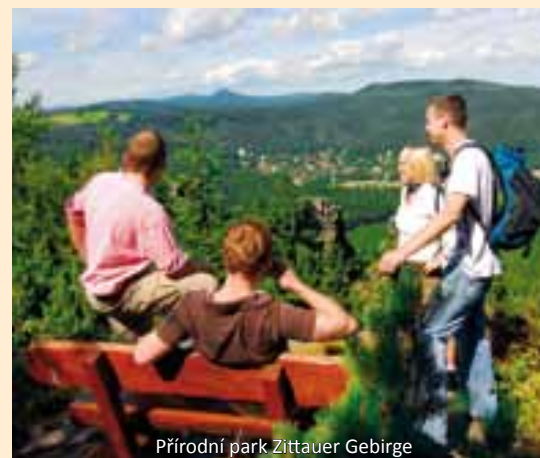
Od pramene do Žitavy	4
Ze Žitavy do Görlitz	6
Turistické informace a servisní místa	7
Výškový profil od pramene do Forstu	10
Vysvětlivky piktogramů v přehledné mapě	10
Görlitz	12
Z Görlitz do Bad Muskau	14
Cyklostezka Odra-Nisa přehledně	16

Impressum

Vydavatel: Zemský okres Görlitz
 Text: Anett Böttger
 Náklad: 5.000 exemplářů
 Sazba a grafická úprava: ENO Media, Entwicklungsgesellschaft Niederschlesische Oberlausitz s.r.o.; Blendwerck, Klein Priebus
 Fotografie: V. Bláha, M. Daniel-Rublack, C. Gerlach, A. Koalick, R. Pech, A. Römisch, R. Schäfer, S. Wenzel, Park bludných balvanů Nochten, Mlýn umění Ludwigsdorf, TGG Přírodní park Zittauer Gebirge/Oberlausitz e. V., Plugge, Město Görlitz, Kulturní ostrov Einsiedel, Neiße-Tours, Kontaktní kancelář Wolfsregion Lausitz, Pila Sagar, Nadace Fürst-Pückler-Park, Lesní železnice Muskau
 Mapové podklady: © KARTOGRAFIE HP und SHOCART s.r.o.,
 Tisk: Tiskárna RK TISK, Jičín

Cyklostezka Odra-Nisa spojuje Liberecký region v Severních Čechách s Baltským mořem na německé straně. Cesta podél německo-polské hranice patří k nejoblíbenějším v Německu pro všechny, kteří se na dovolenou vydávají na kole. V analýze Všeobecného německého cyklistického klubu (ADFC) pro rok 2010 byla tato východní dálková cyklotrasa mezi prvními čtyřmi nejoblíbenějšími. Od pramene Nisy v Nové Vsi (CZ) na ostrov Usedom je to přibližně 630 kilometrů, z toho okolo 170 kilometrů vede na území Svobodného státu Sasko a České republiky.

Přírodní park Zittauer Gebirge

Historické tržiště v Görlitz

Ten, kdo se vydá na cestu v česko-polsko-německém trojzemí, pojedje po proudu řeky starými městy s bohatou historií, zasněnými místy, romantickými parky a idylickými údolími. Projede se po lesích, polích a loukách. Vplatí se naplánovat si na cestu podél Nisy dostatek času, třeba na zajížděku do přírodního parku Zittauer Gebirge (Žitavské hory), který je možné prohlížet po obou stranách hranice. Nesmírně zajímavými zastávkami na cestě jsou historická města Žitava a Görlitz s jejich působivou architekturou nebo Fürst-Pückler-Park v Bad Muskau, patřící ke světovému kulturnímu dědictví.

Slavné zahradní umělecké dílo leží navíc v geoparku Muskauer Faltenbogen, což je zemědělsky i kulturně ojedinělý přírodní prostor. Cyklisti jedou zpravidla na oddělených cestách s malým převýšením a v malé vzdálenosti od Nisy. S touto brožurou získáte komplexního průvodce. Přehledně zpracované tipy Vám pomohou, aby se Vaše dovolená v rozmanité pohraniční oblasti stala nezapomenutelným zážitkem.

Nisa v parku v Bad Muskau

Obelisk u pramene Nisy

Cyklostezka Odra-Nisa začíná u pramene Lužické Nisy, poblíž obce Lučany nad Nisou. Pramen je označen obeliskem, který zde byl postaven v roce 1980. Prameniště Lužické Nisy se stalo inspirací pro pojmenování nedaleké rozhledny, ke které vede od pramene naučná stezka. Rozhledna Nisanka, která se nachází v nadmořské výšce 676 m, byla postavena v roce 2006 jako kombinace rozhledny a telekomunikační věže a nabízí nádherné výhledy na Jizerské hory, Ještědský hřbet a Krkonoše. Nedaleko rozhledny čeká na výletníky lanové centrum, které patří k největším v Libereckém kraji.

Liberec je s více jak 105 000 obyvateli centrem českého severu. Obraz města byl vytvořen při přestavbách na konci 19. století. Reprezentativními budovami v neorenesančním stylu jsou radnice, spořitelna, muzeum, lázně a divadlo. Za návštěvu jistě stojí i botanická zahrada, ZOO či aquapark. Dominantou města i celého Libereckého kraje je unikátní stavba na vrcholu Ještědu (1.012 m n.m.), Projekt televizního vysílače a horského hotelu je dílem architekta Karla Hubáčka, který za něj byl oceněn prestižní Perretovou cenou Mezinárodní unie architektů.

Vrchol Ještědu s rozhlednou

Rozhledna „Císařský kámen“, obec Rádlo

Cyklostezka podél Nisy vede do Jablonce nad Nisou, do města, které je celosvětově známé jako centrum sklářského průmyslu a obchodu s bižuterií. O dřívějším bohatství svědčí významné stavby v převažujícím secesním stylu a dodnes fungující sklárny, kde je možno si zajistit prohlídku. V obci Milíře stojí na Císařském vrchu 20 metrů vysoká dřevěná rozhledna, která byla postavena v roce 2009. Z ochozu rozhledny se otevírá výhled na jižní svahy Jizerských hor, západní část Krkonoš, města Jablonec nad Nisou a Liberec a také Ještědsko-kozákovský hřbet.

Nedaleko Machnína je přes řeku vidět zřícenina hradu Hamrštejn. Zachovány zůstaly hradby, zbytky druhé věže a obytné budovy, stejně jako sklep vytesaný do skály. V Chrastavě stojí za návštěvu hasičské muzeum. Západně od Bílého Kostela leží hrad a zámek Grabštejn, který je jedním z nejstarších hradů v Libereckém kraji. Původně gotický hrad byla později přestavěn v renesančním stylu a v současné době vyniká kaplí sv. Barbory, která se pyšní vzácnou výmalbou. V letní sezóně se na Grabštejně konají kulturní a společenské akce, koncerty, výlety do historie a divadelní představení pro celou rodinu.

Zámek Grabštejn západně od Bílého Kostela

Přehrada „Josefův Důl“ v Jizerských Horách

Jizerské hory jsou nejseverněji položeným pohořím České republiky. Nejvyšším vrcholem na české straně je Smrk (1.124 m n.m), na jehož vrcholu byla v roce 2003 postavena 20 metrů vysoká rozhledna, která je jednou ze 14 rozhleden na území Jizerských hor. Vrchol Smrku býval odpradávná místem, kde se scházely hranice tří zemí: Čech, Horní Lužice a Dolního Slezska. Charakteristické jsou pro Jizerské hory rašelinné horské louky, bukové lesy a divoká skalnatá údolí s vodopády horských potoků. Jsou zde i dvě velké přehrady - Souš a Josefův Důl.

Nedaleko místa, kde se setkávají Česká republika, Německo a Polsko, leží Hrádek nad Nisou. Město, o němž je první písemná zmínka z roku 1235, leželo na důležité obchodní cestě z Čech přes Lužici až k Baltskému moři. V okolí Hrádku se těžil lignit. Jeden z lomů byl později zaplaven a dnes je Kristýna oblíbeným místem pro rekreaci. Rekreační areál nabízí ideální podmínky pro koupání, surfování, další vodní sporty a také rybaření. Na Kristýně je také možné využít půjčovny lodí a vypravit se po proudu řeky Nisy do sousedních zemí či možnosti lanového centra.

Hrádek nad Nisou, Kristýna-See

Bod Trojzemí

Jižně od Žitavy se setkává hranice Polska, Čech a Německa. Bod Trojzemí uprostřed Lužické Nisy označují na břehu vlajky všech tří států. Na této hranici se slavilo 1. května 2004 rozšíření Evropské Unie. Po cyklostezce dlouhé asi 9 km je možné bod Trojzemí objet a tak v nejkratším čase překročit všechny tři státní hranice.

Žitava má dva poklady vysoce ceněné po celém Německu. V kostele Svatého Kříže je vystaveno Velké postní plátno z roku 1472. Malé postní plátno z roku 1573 najdeme v bývalém františkánském klášteře. Novorenesanční radnice a svatojánský kostel vznikly podle návrhů Karla Friedricha Schinkela. Pro plavání, saunu a wellness v historickém prostředí můžete navštívit pozdně klasicistní městské lázně na Zeleném okruhu. Po zeleném městském okruhu je navíc krásná procházka.

Radnice v Žitavě

Přírodní park Žitavské hory

Přírodní park Žitavské hory je krajinným klenotem jihovýchodní Horní Lužice. Zvláštní půvab nejmenšího německého středohoří se odráží v pískovcových horách, vulkanických kupách a malebných údolích. Skutečný ráj pro poutníky láká četnými stezkami, nádhernými výhledy a překvapujícími skalními útvary. V kulturní krajině Vás nadchne kromě jiného zřícenina hradu a kláštera Oybin, přírodní chráněná oblast „Jonsdorfské skalní město“ nebo jedinečné hornolužické podstávkové domy.

Na úseku mezi Hirschfelde-Rosenthal a St. Marienthal v Ostritz je cyklostezka podél Nisy obzvláště idylická. Divoce romantické říční údolí je možné v tomto úseku projet také na nafukovacích člunech. V Hirschfelde je otevřena strojovna hnědouhelné tepelné elektrárny, která byla odstavena v roce 1992 a nyní slouží jako technické muzeum. V hale dlouhé 150 m jsou vystaveny turbíny, parní stroje a kotle.

Údolí Nisy

Žitavská úzkokolejka

Fandové parních lokomotiv by si v žádném případě neměli nechat ujít jízdu po úzkokolejně železnici do Žitavských hor. Od roku 1890 jezdí „cinkající vláček“ ze Žitavy do Oybinu a Jonsdorfu. Trasa přes Olbersdorf se rozděluje na nádraží v Bertsdorfu. Uklidňující jízda v nostalgických vagónech nebo v barovém voze trvá asi 45 minut. Po 750 mm široké koleji se kouřící vláčky přibližují svému cíli rychlostí asi 25 km/h a přepravují zde i jízdní kola.

V St. Marienthalu, místní části města Ostritz, je nejstarší ženský klášter cisterciáckého řádu v Německu. Opatství přímo na břehu Nisy je nepřetržitě obýváno od svého založení v roce 1234. V bývalých hospodářských budovách vzniklo mezinárodní setkávací centrum, ve kterém mohou hosté také přenocovat. K návštěvě zve i klášterní obchůdek, zahrada biblických rostlin nebo ukázková pila.

Klášter St Mariethal v Ostritz

Berzdorfské jezero a Landeskrone

Dřívější těžbu hnědého uhlí jižně od Görlitz připomíná korečkový bagr, který můžete navštívit v Hagenwerderu. Důl uzavřený roku 1997 se postupně proměnil na Berzdorfské jezero, které se dá objet po stezce dlouhé 18 km.

Z 26 metrů vysoké rozhledny na Neuberzdorfské výšině přehlédnete celé jezero až k Landeskrone, 420 metrů vysokému „domovskému“ kopci města Görlitz.

V nejstarším renesančním měšťanském domě v Německu, v domě Schönhof, postaveném roku 1526, je umístěno Slezské muzeum. Pro 3. Saskou zemskou výstavu „Via regia“ 2011 byl kompletně modernizován Kaisertrutz

Vzdorující rondel stejně jako Reichenbašská věž a barokní dům Neißstraße patří kulturně historickému muzeu města. Přírodovědné muzeum Senckenberg nabízí možnost nahlédnout do světa zvířat a rostlin.

Slezské muzeum v Schönhofu

Kostel Sv. Petra u Staroměstského mostu

Od roku 1945 vyznačuje řeka Nisa německo - polskou hranici. U městské haly v Görlitz se dostanete do sousedního Zhořelce, kromě jiného i k domu kultury - monumentální stavbě, která vznikla v roce 1902 jako upomínka na císaře Wilhelma I. Na východním břehu vede cesta k Lužickému muzeu a k bývalému domu theosofa Jakoba Böhmeho (1575-1624). Odtud zbývá už jen pár kroků ke Staroměstskému mostu.

Na staré město v Görlitz navazuje rozsáhlá čtvrť ze zakladatelské doby. Od divadla a secesního obchodního domu, zachovaného v originálním stavu, na náměstí Demianiplatz vede ulice Berliner Strasse, hlavní obchodní třída, přímo k nádraží s nádherně vymalovanou přepážkovou halou. Po cestě uvidíte pramen Muschelminna-Brunnen na náměstí Postplatz a nákupní pasáž, která byla postavena v roce 1908 pro obchodníka Otto Straßburga.

Pohled od secesního obchodního domu na Tlustou věž

Historické budovy na Dolním trhu

Přes Nisu vedla „Via regia“. Okázalé domy na staré obchodní ulici svědčí o dřívějším bohatství obchodníků z Görlitz. Biblický dům ukazuje výjevy ze starého a nového zákona vytesané do pískovce. Staré město se svými památkami pozdní gotiky, renesance a baroka se zachovalo v originále jako plošná památka, svým způsobem jako obrazová kniha architektury.

Görlitz má jedinečné sakrální stavby. Svatý hrob je považován za nejvěrnější zobrazení slavné předlohy z Jeruzaléma. Dílo staré více než 500 let je vsazené do pašijové krajiny. U městského parku stojí synagoga vysvěcená roku 1911. Je to jediný židovský chrám v Sasku, který přestál Křišťálovou noc roku 1938 téměř bez poškození.

Kostel Sv. Petra se proslavil díky svým slunečním varhanám.

Svatý hrob

Kulturinsel Einsiedel

V Zentendorfu přivítá návštěvníka dobrodružná krajina jak stvořená pro zábavu. Německý a polský břeh Nisy spojuje dřevěný turistický můstek nedaleko atrakce nazvané Kulturinsel (kulturní ostrov) Einsiedel. Za pomoci přívozu a skrz rozsáhlou lesní oblast lze po krátké cestě dojít do polského Pieńsku. Odtud je možné se přes Dešku dostat zpět na cyklostezku Odra-Nisa.

Jízda na člunu po řece Nisa

Na nafukovacím člunu nebo na kajaku lze po Nise zamířit do malého města Rothenburgu. V tomto maloměstě doporučujeme odbočku na náměstí s radnicí rekonstruovanou v roce 1994 nebo do městského muzea. Hned za evangelickým kostelem začíná městský park, se svými 11 hektary jeden z největších krajinných parků v Horní Lužici. K návštěvě láká také Muzeum letecké techniky na letišti v Rothenburgu.

Lužičtí vlci

Návrat vlků do volné přírody v Lužici byl naprostou senzací. Od roku 2000 jejich počet každý rok roste. Vlčí stopy je možné sledovat po cyklostezce dlouhé 35 km, která odbočuje z cyklostezky Odra-Nisa v Steinbachu. Na její trase leží sídliště Erlichthof v Rietschen s původními dřevěnými sruby. Stezka vede až do Parku bludných kamenů (Findlingspark) v Nochten. Jedná se o v Evropě ojedinělý krajinný park, který prezentuje kromě svých více jak 6.000 ledovcových kamenů také umělecky ztvárněnou zahradní krajinu.

Novým objevem je lesní a zemědělsko-historické předváděcí zařízení v Sagaru. Láskyplně zařízené muzeum nechává nahlédnout do hospodaření dřívějšího stavovského panstva Muskau. Zde je možné obdivovat více jak 110 let starou rámovou pilu, historické hračky, zařízení domácnosti z minulých dob a další rarity. Také ze Sagaru je možné zažít Nisu a její překrásnou floru a faunu z nafukovacího člunu. Odpočinek a uvolnění nabízí saunová vesnička se svými dřevěnými sruby a zážitkovým světem v Krauschwitz.

Pila v Sagaru

V Bad Muskau vytvořil kníže Pückler v první polovině 19. století své zahradní umělecké dílo, které je od roku 2004 uvedeno na seznamu světového dědictví. Slavný park se rozkládá na 830 hektarech po obou březích Nisy, z toho z jedné třetiny na německé straně. Výraznými stavbami podél promenád jsou starý a nový zámek, konírna a vozovna, oranžerie a také dvojitý most na Jeanettin ostrov. Z věže nového zámku mohou návštěvníci obdivovat fantastický výhled na jedinečný krajinný park.

Nový zámek v parku knížete Pücklera v Bad Muskau

Za významnou kulturní krajinu je považován geopark Muskauer Faltenbogen se svou geologickou rozmanitostí. Na jihu přírodní přeshraniční oblasti leží Weißwasser. Z rozhledny na Těžké hoře uvidíte celý povrchový důl Nochten až k elektrárně Boxberg. Z Weißwasseru si můžete udělat výlet lesním vláčkem Muskau až do parku v Muskau. Nebo do parku rododendronů v Kromlau s jeho jedinečným mostem.

Lesní železnice Muskau

